КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет

Кафедра етнології та краєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з науково-педагогічної та навчальної роботи
_____
«__» _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та організація історичних, археологічних, архівних досліджень з основами інтелектуальної власності

для студентів

галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
спеціальність	**032 Історія та археологія**
освітній рівень	**другий (магістерський)**
освітня програма	**Історія України**
вид дисципліни	**обов'язкова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2021 /2022**
Семестр	**1**
Кількість кредитів ECTS	**5**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**іспит**

Викладачі: 1. Конта Ростислав Михайлович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри етнології та краєзнавства

2. Палієнко Марина Геннадієвна, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки

3. Терпиловський Ростислав Всеволодович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри археології та музеєзнавства

4. Комзюк Леонід Юхимович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. _____ «01» 09 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробники: Конта Ростислав Михайлович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри етнології та краєзнавства; Палієнко Марина Геннадієвна, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки; Терпиловський Ростислав Всеволодович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри археології та музеєзнавства; Комзюк Леонід Юхимович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри етнології та краєзнавства

_____ (Капелюшний В.П.)
(підпис)

Протокол № 13 від «30» 06 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року №7

Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н.В.)
(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – дати студентам знання про основні напрями розвитку історичної думки, становлення історії як наукової і фахової дисципліни, її теоретико-методологічні новації на різних етапах розвитку, а також ознайомити студентів з поняттям теорії та методології історії разом з основними принципами організації наукових досліджень та методами історичного дослідження.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* головні парадигми розвитку теоретико-методологічних аспектів світової історичної науки з найдавніших, часів до сучасності.
2. *Вміти* виявляти і правильно розрізняти різні теоретико-методологічні принципи в історіографічній практиці дослідників.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, самостійного проведення конкретно-історичних досліджень.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Ознайомлення студентів з основними напрямами та етапами розвитку історичної думки, становленням історії як наукової і фахової дисципліни, теоретичними та методологічними новаціями історичної науки на різних етапах її розвитку, з поняттям теорії та методології історії, археології, архівознавства. Володіння вміннями та навичками застосування загальнонаукових та спеціальних прийомів, методів і методик в дослідницькій практиці, а також основними історичними концепціями, здатністю критично оцінювати результати наукових досліджень. Формування компетентності в області провідних теорій історичного процесу, значних методологічних шкіл, наукових напрямів від часу їх появи і до сучасності.

4. Завдання (навчальні цілі): навчити студентів визначати теоретико-методологічні аспекти історичного дослідження, правильно використовувати методологічний інструментарій, навчити правилам і раціональним принципам науково-дослідної роботи у сфері історичної науки. У результаті вивчення курсу студенти повинні ***засвоїти*** головні принципи історичної науково-дослідної роботи, ***вміти*** самостійно організовувати науково-дослідний процес, виявляти фактичний змісту історичних подій в джерелах, дотримуватись правил їхньої критики, принципів інтерпретації та реконструкції й історичного викладу.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
1.1	*Знати* головні парадигми розвитку теоретико-методологічних аспектів світової історичної науки з найдавніших, часів до сучасності	*лекція*	*контрольна робота 1 (тест)*	*5%*
1.2	*Знати* найважливіші теоретичні конструкції й методологічні принципи, які сформувалися у ході	*лекція*	*контрольна робота 2 (тест)*	*5%*

	розвитку історичної науки і використовуються до сучасності			
1.3	*Знати* виявляти і правильно розрізняти різні теоретико-методологічні принципи в історіографічній практиці дослідників	*лекція*	*контрольна робота 1 (тест)*	*5%*
1.4	*Знати* використовувати різні типи історичного наративу, вести наукову дискусію і організовувати заходи наукової комунікації	*лекція*	*контрольна робота 2 (тест)*	*5%*
2.1	*Вміти* правильно використовувати категоріальний апарат історичної гносеології	*семінар*	*усне опитування*	*5%*
2.2	*Вміти* правильно обирати теоретичні концепції і методологічний інструментарій в залежності від предмету дослідження	*семінар*	*усне опитування*	*5%*
2.3	*Вміти* проводити критику історичних джерел	*семінар*	*усне опитування*	*5%*
2.4	*Вміти* застосовувати отримані знання для виявлення закономірностей та причинно-наслідкових зв'язків історичного процесу	*семінар*	*усне опитування*	*5%*
2.5	*Вміти* розширювати джерельну базу дослідження відповідно до поставлених наукових гіпотез	*лекція, семінарське заняття*	*реферат*	*10%*
2.6	*Вміти* правильно виявляти реальний зміст минулої людської діяльності в історичних джерелах	*лекція, семінарське заняття*	*реферат*	*10%*
2.7	*Вміти* використовувати методологічний арсенал в повсякденній історіографічній практиці	*лекція, семінарське заняття*	*екзамен*	*20%*
2.8	*Вміти* систематизовувати історичний матеріал та робити висновки на основі аналізу наукових джерел	*лекція, семінарське заняття*	*екзамен*	*20%*

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання *(необов'язково для вибіркових дисциплін, які* ***не входять*** *до блоків спеціалізації)*

Результати навчання дисципліни (код) **Програмні результати навчання (назва)**	**1.1**	**1.2.**	**1.3.**	**1.4.**	**2.1**	**2.2**	**2.3.**	**2.4.**	**2.5**	**2.6**	**2.7.**	**2.8.**
ПРН 1. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.	+		+		+						+	
ПРН 3. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів.						+		+	+			
ПРН 5. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.				+			+					+
ПРН 11. Продукувати нові цілісні знання з історії України на основі сучасних методологічних підходів.		+			+					+	+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.1, 1.3 – 10 балів/6 балів.*

2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2, 1.4 – 10 балів/6 балів.

3. Реферат з тем ЗМ 1: РН 2.5 – 10 балів/6 балів.

4. Реферат з тем ЗМ2: РН 2.6 – 10 балів/6 балів.

5. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ1: РН 2.1-2.2 – 10 балів/6 балів.

6. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ2: РН 2.3-2.4– 10 балів/6 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- *форма оцінювання – екзамен;*

- *максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;*

- *Оцінюються такі результати навчання студента:* вміння використовувати методологічний арсенал в повсякденній історіографічній практиці; вміння систематизовувати історичний матеріал та робити висновки на основі аналізу наукових джерел;

- *форма проведення екзамену – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;*

- *мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої екзамен вважається складеним* – 24 бали.

Необхідна умова допуску до екзамену: студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав **менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до екзамену 36 балів.**

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (екзамену), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 4 змістовні модулі. Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (екзамен).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (екзамен) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 ***Теорія історичної науки***			*Змістовий модуль 2* ***Теоретико-прикладні аспекти роботи з архівними джерелами***		*Змістовий модуль 3* ***Організація археологічних досліджень***		*Змістовий модуль 5* ***Основи інтелектуальної власності***		***Екзамен***
18 заліковий бал (максимум)			14 залікових балів (максимум)		14 залікових балів (максимум)		14 залікових балів (максимум)		40 балів (максимум)
Самост робота (реферат)	*Семінари*	*Модуль*	*Самостійна робота (реферат)*	*Модуль* 6 (максимум)	*Самост робота (реферат*	*Модуль* 6 (максимум)	*Самост робота (реферат*	*Модуль* 6 (максимум)	
8 (максимум)	4 (максимум)	6 (максимум)	8 (максимум)		8 (максимум)		8 (максимум)		

Упродовж семестру оцінюється робота студента ***під час кожного семінару*** (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість досягти від 0.5 до 2 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1 бал;
- використання основної і додаткової літератури 0,5 бала;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 0,5 бала.

Реферат студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модулю. Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 8 бали;
- тема розкрита неповно 6 бали;
- реферат суто компілятивного рівня 4 бали;
- розкритий лише окремий аспект 2 бал.

Після завершення змістовних модулів проводяться **контрольні роботи** у формі тестування. Завдання з тестування містить 12 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 бала.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Екзаменаційний білет містить 4 завдання, кожне з яких оцінюється в 10 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	10
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	9
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	8
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	7
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	6
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	5
Відповідь має значні помилки, або відсутня	1-4

Умовою допуску до екзамену є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до екзамену – 30 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 5	Екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	**9**	**7**	**7**	**7**	**30**	**60**
Максимум	**18**	**14**	**14**	**14**	**40**	**100**

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	**семінари**	**самостійна робота**
Модуль 1. Теорія історичної науки				
1.	**Тема 1**. Предмет і завдання курсу «Методологія та організація історичних, археологічних, архівних досліджень з основами інтелектуальної власності»	2	2	50
Модуль 2. Теоретико-прикладні аспекти роботи з архівними джерелами				
2.	**Тема 2.** Методологічні засади архівознавства	2	-	30
Модуль 3. Організація археологічних досліджень				
3.	**Тема 3.** Процедура археологічного дослідження	2	-	30
Модуль 4. Основи інтелектуальної власності				
4.	**Тема 4.** Поняття, система та джерела права інтелектуальної власності	2	-	30
	ВСЬОГО	**8**	**2**	**140**

Загальний обсяг *150 год.,* в тому числі:
Лекцій ***– 8** год.*
Семінари ***– 2** год.*
Самостійна робота – ***140** год.*

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Cook Terry. Archival Science and Postmodernism: New Formulation for Old Concepts // Archival Science. - 2001. - № 1.
2. Daniel G. E. A hundred and fifty years of archaeology. 2d ed. London, Duckword: 1975.
3. Trigger B. G. A history of archaeological thought. 2d ed. Cambridge, Cambridge University Press: 2006. Авторське право і суміжні права в Європі: монографія / Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, О. В. Жувака. – К. : Логос, 2012..
4. Бондаренко С.В. Авторське право та суміжні права. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008.
5. Гошовський М. Ідея прогресу у світовій філософії / М. Гошовський, І. Кучерявий. – К.: Вища школа, 1993.
6. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. - Львів, 1999.
7. Кобута С. Й., Кобута Л.П. Пошукова і дослідницька робота в архівах: Навч. посібник для студ. спеціальностей «Історія» і «Політологія». - Івано-Франківськ, 2010.
8. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018.
9. Палієнко М.Г. Образ «архіву» у сучасному науковому дискурсі: множинність інтерпретацій // Архіви України. – 2016. – № 5-6. – С.136–152.
10. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів / За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. . – К. : Концерн Видавничий Дім «Ін Юре», 2007.

Додаткова:

1. Eggers H. J. Einführung in die Vorgeschichte. München, 1959. Piper (2. Aufl. 1986).
2. Privilege and Property: Essays on the History of Copyright / Edited by Ronan Deazley, Martin Kretschmer and Lionel Bently. URL:http://www.openbookpublishers.com/product/26/privilege-and-property--essays-on-the-history-of-copyright
3. Schwartz J.M., Cook T. Archives, Records, and Power: The Making of Modern Memory // Archival Science. 2001. № *2*(1-2). P. 1-19.
4. Бондаренко Г. Теорія і методологія історії / Г. Бондаренко. – Луцьк: Ред.- вид. від. Волин. нац. ун-ту, 2011.
5. Валлє В. Спадок Джеймса І та королеви Анни : охорона інтелектуальної власності у часі й просторі / В. Валлє. К.: Дух і літера, 2010. – 216 с.
6. Дідух Л. В., Залєток Н. *В.* Досвід українських архівів у створенні цифрового фонду користування документами Національного архівного фонду // Архіви України. – 2019. – № 1. – 87–101.
7. Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле / Переклав В. Склокін; редактори В. Склокін і С. Троян. – К.: Ніка-Центр, 2012.
8. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія. Посібник для студентів історичних спеціальностей університетів. - Львів, 2007.
9. Клейн Л.С. Археологические источники / Л.С. Клейн. – Л., 1978.
10. Козеллек Р. Часові пласти. Дослідження з теорії історії. - К., 2006.
11. Колінгвуд Р.Д. Ідея історії. – К., 1996.
12. Матяш І. Основні поняття архівознавства // Архіви України. – 2010. - № 3-4.

13. Матяш І. Специфічні принципи і методи архівознавства // Архіви України. - 2010. - № 5.
14. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник / О.П.Орлюк (кер. авт. кол.), А.О.Кодинець, Ю.В.Носік та ін.; за ред. О.П.Орлюк. – К.: Інтерсервіс, 2016.
15. Папакін Г.В. Електронна археографія: новітній напрям старої науки, її складові та стан досліджень // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2.
16. Поппер К. Злиденність історицизму / К. Поппер. – К. : Абрис, 1994.
17. Святець Ю.А. Цифрові джерела в дослідницьких практиках істориків: теоретико-методологічний аспект // Universum Historiae et Archeologiae = The Universe of History and Archeology = Універсум історії та археології = Универсум истории и археологии. 2019. Т. 2 (27).- Вип. 1.
18. Словник-довідник з археології. – К., 1996.
19. Телегін Д.Я. Речі говорять / Д.Я. Телегін. – К., 1978.
20. Тойнбі А. Дослідження історії / А. Тойнбі. – К. : Основи, 1995. – Т. 1–2.